

# Het gaat allemaal goed in 2009

De sombere voorspellingen voor 2009 komen allemaal niet uit. De Nederlandse economie groeit in 2009 met zo'n twee procent, maar de schrik van 2008 zit er nog goed in. De huizenprijzen dalen licht, de banken verliezen nog verder hun imago, maar uit de Verenigde Staten klinken alleen maar positieve geluiden.

**D**e Verenigde Staten zijn in januari 2008 in een recessie beland, zo weet het NBER op 1 december 2008 nu definitief. In het kerstverhaal "Hoogmoed en val in 2008" wist ik deze recessie te voorspellen en wel op de maand nauwkeurig. Het is interessant om te zien dat pas lang na de gebeurtenis deze kan worden vastgesteld.

Dit geldt ook voor de Nederlandse economie. Hoewel het CBS pas na zo'n zes maanden na het kwartaal weet of het bbp nu toenam of kromp, is het pas over drie jaar enigszins zeker. Hoewel, het CBS, net als vele statistische bureaus over de hele wereld, reviseert de cijfers soms grondig en dit kan leiden tot het totaal verdwijnen van een recessie. In het begin van 2004 werd bijvoorbeeld teruggekeken op een heel jaar 2003 van krimp, maar de cijfers van vandaag worden gezien, betreft het nog slechts het tweede kwartaal van 2003.

Deze ontwikkelingen maken het doen van economische voorspellingen een nogal ingewikkelde taak. Immers, zekerheid over de huidige stand van zaken is er eigenlijk nooit en dus weten we ook niet echt precies wie nu goed voorspelt. Daar komt nog iets anders bij, en dat is dat economische voorspellingen eigenlijk nooit kunnen uitkomen. Dat zit zo. Als iedereen roept dat het in 2009 bijzonder slecht zal gaan met de economie, en dat dan bij ongewijzigd beleid, dan zullen allerlei partijen proberen om dat tij te keren door verschillende maatregelen in het leven te roepen. Als die maatregelen allemaal werken, dan zal het helemaal niet zo slecht meer gaan, en dus komen de voorspellingen niet uit. Kortom, voor 2009 ziet het er allemaal goed uit. De huidige sombere vooruitzichten worden tenietgedaan door de gunstige effecten van maatregelen, en tevens weet het CBS ook altijd nog het bbp wat op te hogen bij toekomstige revisies.

## Foute voorspellingen

Het evalueren van andere dan economische voorspellingen is veel makkelijker. Immers, iemand wint het songfestival wel of niet, of iemand wordt wel of niet president van de Verenigde Staten. In dat

opzicht is geen enkele van de niet-economische voorspellingen in mijn kerstverhaal van vorig jaar uitgekomen.

Is dat nu een slecht teken? Helemaal niet, want het laat een grote consistentie zien, en dat is nuttig. In het Amerikaanse *Survey van Professional Forecasters* (SPF), dat veel wordt aangehaald, en waarin zo'n vijftigtal experts hun voorspellingen geven waarna het gemiddelde wordt gepubliceerd, zitten een aantal experts die het altijd mis hebben. Worden deze experts nu uit het survey gezet? Helemaal niet! Ze zitten er al jaren in, en zullen dat ook blijven. De reden is dat als ze een afwijkende mening hebben, het gemiddelde van alle meningen zodanig wordt dat de werkelijkheid beter benadert. Sterker nog, als alle experts hetzelfde zouden zeggen is de kwaliteit van de finale voorspelling meestal het laagst. Dus een excentrieke voorspeller ertussen is een goede zaak. Kortom, het doen van altijd verkeerde voorspellingen is dus juist nuttig. Dit nu wetende, is het tijd om een aantal voorspellingen voor 2009 op een rij te zetten.

## Europa

Nu de Verenigde Staten en China pas op de plaats moeten maken in hun economie, wordt de blik meer en meer op Europa gericht. Ook Slowakije heeft in 2009 de euro. En in Denemarken en Engeland gaan steeds luider stemmen op om daar de euro eveneens in te voeren. IJsland is failliet en in Denemarken ziet men wel wat in het overnemen van het eens zo rijke eiland. Dat IJsland de euro niet heeft wordt gezien als de belangrijkste reden van het faillissement, en daarom wordt er vooral in Denemarken vaart gemaakt. Het referendum wordt vervroegd, en de dag na de uitslag rollen de eerste euro's van de productieband. Niemand is verbaasd over deze daadkracht. In Nederland wordt de productie van het boek van enkele zelfbenoemde topeconomen met als werktitel Heimwee naar de gulden stopgezet. De economie van Cyprus bloeit op, en de toetreding van Turkije tot Europa wordt in de wacht gezet. Eerst moet de Turkse vlag van de bergketen in Cyprus worden afgehaald, maar men blijft hardnekkig weigeren. Voor Nederland is er voor het eerst in jaren een groot succes bij het songfestival. De hele wereld spreekt over de Nederlandse Toppers die al dagen van te voren het festivalterrein onveilig maken. Vooral de foto waarop Gordon de broek van Gerard naar beneden trekt gaat de hele wereld over, en het kan ook niet anders dan dat Nederland met een knallende overwinning het festival afsluit. De hit *Wij zijn drie vrienden* staat maandenlang op 1.

Een tweede succes voor Nederland in Europa wordt behaald bij het EK voetbal voor onder de 21 jaar (in Zweden). Feyenoorder Wijnaldum, nog net bekomen van de feesten rond het landskampioenschap, is topscorer, en in de finale wordt Frankrijk eenvoudig opzijgezet. De voorspellingen door Groningse economen komen dit keer dus helemaal uit.

Verreweg de belangrijkste gebeurtenis voor Europa is toch wel het werkbezoek dat president Barack Obama brengt aan verschillende landen. Hij is erg benieuwd hoe het toch mogelijk is dat zo veel verschillende mensen met verschillende culturen en talen zo vreedzaam naast elkaar kunnen leven. Net op het nippertje is hem ingefluisterd dat Brussel niet de hoofdstad van het land Europa is, en dankzij een uitgekiende reeks van toespraken weet Obama zich enorm geliefd te maken. In Nederland steelt hij de harten door op de dam te roepen "*I am sterdammer*", terwijl hij in Hamburg ook de lachers op de hand heeft. In een van zijn speeches vraagt hij zich hardop af waarom er zo weinig dikke mensen zijn in Europa, en dat wordt hem in het thuisland niet in dank afgenomen. Zijn nieuwe maatregel om Amerikanen nog slechts een creditcard per gezin te gunnen plaatst hem lijnrecht tegenover Larry Summers en Christina Romer. Deze twee adviseurs kunnen onderling ook al moeilijk overweg omdat Summers heeft gesteld dat economie toch echt een mannenwetenschap is, waarop Romer replieerde dat mannen voor recessies zorgen en vrouwen juist voor expansie. Zijn zegetocht door Europa krijgt nog een spannend tintje doordat Obama in Cyprus roept "*I am a turk*", waarna de legers van verschillende landen akelig dicht de grens naderen. Iets eerder dan gepland wordt zijn reis afgebroken, en bij aankomst in de Verenigde Staten merkt hij dat Bill Clinton de plaats van zijn vrouw heeft overgenomen, omdat, zo zegt Bill, Hillary even wat rust nodig had.

## Nederland

De zomer van Nederland is in 2009 eindelijk weer eens een zomer zoals die van vroeger. Een paar heerlijke weken boven de dertig graden, watertekort, zuchtende mensen, en een flinterdunne Telegraaf. Er is weer veel belangstelling voor het broeikas-effect, een onderwerp dat alweer een hele tijd uit het nieuws was. In het voorjaar is er nog wel wat commotie over de demografische wetenschapper die stelt dat er eerder geen Italianen meer zijn dan dat er ijsberen verdwijnen. Geert Wilders oppert of Nederland niet een deel van Italië kan kopen. Onverwacht ontvangt dit voorstel veel steun van de Tweede Kamer, vooral ook omdat velen dit als een oplossing zien voor Nederlanders die verzuurd zijn geraakt. Het fenomeen uitburgering, zoals dat dan heet, blijkt aantrekkelijk voor veel inwoners van geplaagde steden als Venlo, Almere en Lelystad en een bescheiden uittocht vindt alvast plaats.

Het vertrouwen in de economie is aan het begin van de herfst nog nooit zo hoog geweest. Vooral het aandeel ABN-Amro doet het bijzonder goed, en ook trekken de ICT-fondsen de aandacht. Voor het eerst sinds jaren is er geen enkele sprake van een sombere beursstemming in oktober en Nederland gaat vol goede moed de winter in. Het CBS becijfert dat de groei op twee procent uitkomt, en weet dat toe te schrijven aan Wouter Bos, die op zijn beurt in een interview laat weten "de eventuele uitdaging van het premierschap" niet uit de weg te gaan. Deze uitspraak geeft een kleine dip in de AEX, maar een opiniepeiling laat weten dat Nederland nog best jaren verder wil met Balkenende. De nieuwste slogan van het CDA wordt onthuld en is "Alles rustig", en zo is het.

## Tot besluit

Nadat er in China nog even paniek is geweest rondom de opening van de Drieklovdendam, die precies is gepland tijdens de totale zonsverduistering aldaar, en nadat op 12 december het grootste cruiseschip de *Oasis of the Seas* op haar eerste trip alleen maar Amerikanen toelaat met een BMI beneden de gevarezone, wordt ook 2009 weer afgesloten met een recordverkoop aan vuurwerk. Jan Jaap van der Wal sluit het jaar met een prachtige persiflage op Bill Clinton af, en tevreden slapen we allemaal in.

